

УДК 657.44

JEL Classification: M 40

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Костенко Ю.О., доцент, к.т.н.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. Основним фактором, який в основній мірі характеризує діяльність підприємства, є фінансовий результат. Отриманий фінансовий результат визначає можливість подальшого розвитку підприємства (розширення виробництва, оновлення його основних засобів, впровадження нових передових технологій тощо) і створює запас фінансової стійкості. Облік є досить складною інформаційною системою у якій важливою складовою є облік фінансових результатів адже вона накопичує данні щодо доходів і витрат на основі яких формується фінансовий результат діяльності підприємства. Для покращення обліку фінансових результатів важливим чинником є аналіз сучасних тенденцій шляхів удосконалення обліку фінансових результатів на підприємствах. Предметом дослідження є обліково-аналітичні процеси покращення формування фінансових результатів діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Метою статті є дослідження сутності економічної дефініції «фінансовий результат» і аналіз тенденцій шляхів удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства. В процесі написання даної статті були використані наступні методи теоретичний аналіз наукових літературних джерел, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування, конкретизація, та спостереження. За результатами дослідження доцільно вважати, що фінансовий результат формується шляхом співставлення доходів і витрат суб'єктів господарювання (результатом співставлення є прибуток або збиток) який приводить до зміни власного капіталу (прибуток до зростання, збиток до зменшення). Аналіз наведених шляхів удосконалення показав, що основними об'єктами удосконалення є рахунки 79 «Фінансові результати», 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)», 73 «Інші фінансові доходи» та 71 «Інший операційний дохід». Ще одним шляхом удосконалення обліку фінансових результатів є використання елементів управлінського обліку, а саме створення на підприємствах центрів відповідальності.

Ключові слова: облік, фінансовий результат, доходи, витрати, прибуток, збиток.

WAYS TO IMPROVE THE ACCOUNTING FOR FINANCIAL RESULTS OF THE COMPANY

Yuriy Kostenko, PhD in Technique, Associate Professor

Kharkiv National Automobile and Highway University

Summary. The main factor that characterizes the extent to main activity of the company is the financial result. Financial result determines the possibility of further development of the enterprise (production expansion, upgrading of its fixed assets, the introduction of new advanced technologies, etc.) and creates a stock of financial durability. Accounting is a fairly complex information system in which an important part is the account of financial results because it collects data on revenues and expenditures on the basis of which formed the financial results of the company. To improve the accounting for financial results is an important factor in the analysis of modern trends of ways to improve accounting for financial results of enterprises. The subject of the research is accounting and analytical processes that improve the formation of the financial results of the company in current economic conditions. The aim of the article is to study the essence of the economic definition of "financial performance" and the analysis of trends in the ways of improvement of accounting entity's financial performance. In the process of writing this article there were used the following methods of theoretical analysis of scientific literature, synthesis, synthesis, comparison, abstraction, concretization, and surveillance. According to the study it is advisable to assume that the financial results generated by comparing the income and expenses of business entities (the result of a comparison is a profit or loss), which leads to a change in equity (earnings to growth, to reduce the loss). Analysis of the ways of improvement showed that the main targets are the improvement of account 79 "Financial results" 44 "Retained earnings (uncovered loss)", 73 "Other financial income" and 71 "Other operating income". Another way to improve accounting for financial results have use of elements of management accounting, namely the establishment of the responsibility of the center of the enterprise.

Keywords: accounting, financial result, income, expenses, profit, loss.

Постановка проблеми. Основною ціллю діяльності кожного господарюючого суб'єкта є одержання та збільшення прибутку, то необхідно більш сумлінно та кваліфі-

ковано підходити до формування його складових частин, а саме доходів та витрат, детально вивчаючи та аналізуючи фактори, під впливом яких формується фінансовий результат, досліджувати динаміку, тенденції, резерви, що впливають на ефективність діяльності суб'єктів господарювання.

Важливість цих процесів викликає необхідність пошуку шляхів удосконалення організації та методики обліку фінансових результатів діяльності з врахуванням вимог національних, міжнародних стандартів та сучасних досягнень інформаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розкриттям сутності економічної дефініції «фінансовий результат» присвячені дослідження Бутинця Ф.Ф., Василенко Ю.А., Вознюка Г.Л., Завгороднього В.П., Завгороднього А.Г., Мочерного А.Д., Опаріна В.М., Пошерстник Н.В., Пушкар М.С., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Худолій Л.М., Чебанової М.С. та інших.

Пошуку шляхів удосконалення обліку фінансового результату діяльності підприємств присвячені наукові роботи Бабіча В.В., Білик М.Д., Дюкаревої Х.Л., Єремян О.М., Кузь В.І., Олійничук О.І., Поддєрьогіна А.М., Поливана Л.А., Склярчук І.П., Тесленко Т.І., Хуторян А.А., Цветнової О.В., Янок Д.А.

Невирішені складові загальної проблеми. Аналіз результатів досліджень свідчить, що теоретичні та практичні розробки щодо обліку фінансових результатів підприємств мають сучасний характер та відображають ґрунтовне розуміння проблем, пов'язаних зі зміною вітчизняної системи обліку. В той же час недостатньо освітленим є важливі аспекти теорії і практики обліку і аналізу фінансових результатів, потребують проведення подальших досліджень та пошук шляхів їх удосконалення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження сутності економічної дефініції «фінансовий результат» і аналіз тенденцій шляхів удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглядаючи питання обліку фінансових результатів діяльності сучасного підприємства, неможливо не торкнутися питання визначення сутності економічної дефініції «фінансовий результат».

У нормативно-правових актах України поняття «фінансовий результат» майже не розглядається, так у НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] йдеться про те, що «у звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період», також наводиться визначення прибутку і збитку:

- прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;
- збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

У Господарському кодексі України [2] у статті 142 лише вказується, що «прибуток (доход) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань». Треба відзначити, що у бухгалтерському і податковому обліку терміни «валовий дохід» та «валові витрати» не використовують. Тобто є потреба внесення змін до цього документу.

Розкриття сутності економічної дефініції «фінансовий результат» є предметом постійного обговорення фахівців у сфері економіки, у таблиці 1 наведені основні визначення цього терміну.

Виходячи з наведених визначень можна зробити висновок, що більшість науковців вважають, що «фінансовий результат» формується шляхом співставлення доходів і витрат суб'єктів господарювання. Загородній А.Г. та Вознюк Г.Л., визначають фінансовий результат з точки зору власного капіталу: приріст або зменшення. Отже доцільно вважати, що фінансовий результат формується шляхом співставлення доходів і витрат суб'єктів господарювання (результатом співставлення є прибуток або збиток) який приводить до зміни власного капіталу (прибуток до зростання, збиток до зменшення).

Облік є досить складною інформаційною системою у якій важливою складовою є облік фінансових результатів адже вона накопичує данні щодо доходів і витрат на основі яких формується фінансовий результат діяльності підприємства. Для покращення обліку фінансових результатів важливим чинником є аналіз сучасних тенденцій шляхів удосконалення обліку фінансових результатів на підприємствах.

Таблиця 1 - Визначення економічної дефініції «фінансовий результат» різними науковцями

Автори	Сутність економічної дефініції «фінансовий результат»	Посилання
Бутинець Ф.Ф.	Ключовими елементами в процесі визначення фінансових результатів діяльності підприємства є доходи і витрати	[3]
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л.	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді	[4]
Мочерний А. Д.	Грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена в прибутках або збитках	[5]
Опарін В. М.	Зіставлення регламентованих податковим законодавством доходів і витрат. Перевищення доходів над витратами становить прибуток, зворотне явище характеризує збиток	[6]
Пошерстник Н.В.	Базовими елементами бухгалтерського обліку, які формують фінансовий результат діяльності підприємства, є доходи і витрати. Різниця від порівняння сум доходів та витрат підприємства і є фінансовим результатом	[7]
Пушкар М. С.	Прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності	[8]
Сопко В.В., Загородній В.П.	Оскільки фінансовий результат – прибутки або збитки – є арифметичним результатом порівняння доходів із затратами, організація обліку фінансового результату залежить уже від конкретних умов двох попередніх об'єктів організації: доходів та затрат	[9]
Ткаченко Н. М.	Доходи діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності	[10]
Худолій Л. М.	Зіставлення доходів і витрат, регламентованих податковим законодавством	[11]
Чебанова М. С., Василенко Ю. А.	Прибуток або збиток, одержаний від діяльності підприємства	[12]

У таблиці 2 наведені шляхи удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства запропонованих різними науковцями.

Таблиця 2 - Аналіз шляхів удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства запропонованих різними науковцями

Автори	Сутність удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства	Посилання
Бабіч В.В., Поддєрьогін А.М.	запропоновано рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)» доповнити субрахунком субрахунок «Розподілений (використаний) прибуток у звітному періоді», це дасть змогу узгодити розподіл й використання прибутку	[13]
Білик М.Д., Бабіч В.В.	запропоновано для поглиблення можливостей аналізу інформації щодо доходів і витрат підприємств використовувати субрахунки 2-го і наступних порядків до рахунків і субрахунків 7-го і 9-го класів (у тому числі і 79 «Фінансові результати»), крім того обґрунтовано для покращення обліково-аналітичного забезпечення процесу управління фінансовими результатами використання елементів управлінського обліку (створення центрів відповідальності)	[14]
Дюкарева Х.Л.	пропонує розвивати управлінський облік, запровадити на підприємствах двокругову систему обліку, з виділенням окремих рахунків для обліку показників центрів відповідальності. Облік за місцями виникнення нині є необхідним, враховуючи впровадження в дію П(с)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами».	[15]

Автори	Сутність удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства	Посилання
Еремян О.М.	запропонувала зміни в методиці формування і відображення в бухгалтерському обліку фінансових результатів за видами діяльності з урахуванням корегування рахунку 79 «Фінансові результати» і введення нових субрахунків. Зокрема, субрахунків: 791 «Результат основної діяльності», 792 «Результат від іншої операційної діяльності», 793 «Результат від фінансової діяльності», 794 «Результат від інвестиційної діяльності», 795 «Результат надзвичайних подій».	[16]
Кузь В.І.	пропонує змінити назву рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» на «Нерозподілений (невикористаний) прибуток (непокритий збиток)» та субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» на «Прибуток нерозподілений (невикористаний)», що забезпечить узгодження назв рахунків і з змістом об'єктів та процесів, які на них обліковуються.	[17]
Мороз Ю.Ю.	доведено, що методика формування фінансових результатів не від реалізації об'єктів діяльності підприємства є не тільки складна у застосуванні, але і безпідставно завищує (чи занижує) результати господарювання тому пропонується результати переоцінки і первісного визнання активів, якщо є у них потреба, включати до додаткового капіталу. Для вирішення цієї проблеми необхідно розмежувати господарські операції відповідно до участі їх в створенні результатів господарювання (рахунок 79 «Фінансові результати» і вартості підприємства (рахунок 42 «Додатковий капітал»). Для усунення неузгодженостей між потребами в інформації щодо видів діяльності та наявною методикою її формування на рахунок 79 «Фінансові результати» необхідно внести зміни до складу його субрахунків: 791 «Результат основної діяльності», 792 «Результат іншої операційної діяльності», 793 «Результат фінансової діяльності», 794 «Результат інвестиційної діяльності», 795 «Результат надзвичайних подій».	[18]
Наумчук І.В., Букало Н.А	пропонується на субрахунках 791 «Результат операційної діяльності» та 792 «Результат фінансових операцій» відкривати додаткові субрахунки 7911 «Результат від операційної діяльності», 7912 «Результат від іншої операційної діяльності», 7921 «Результат від інвестиційної діяльності» та 7922 «Результат від фінансової діяльності»	[19]
Олійничук О.І.	пропонує чітко розмежувати фінансові результати за видами діяльності, тому обґрунтувала зміни в організації та методиці їхнього обліку, а саме запропонувала введення аналітичних рахунків 7911 «Результат основної діяльності» та 7912 «Результат іншої операційної діяльності» до рахунку 791 «Результат операційної діяльності». Відповідно до цього обґрунтовані зміни діючої форми Звіту про фінансові результати.	[20]
Поливана Л.А.	обґрунтувала доцільність введення в систему рахунків бухгалтерського обліку субрахунку 790 «Валовий прибуток» з відповідними субрахунками третього порядку 7901 «Відстрочений валовий прибуток» та 7902 «Отриманий валовий прибуток» для реальності (адекватності) оцінки, відповідальності за її проведення та відображення тимчасової різниці в сумі доходу.	[21]
Склярчук І.П.	встановила невідповідність використання рахунку 44 «Нерозподілені прибутки(непокриті збитки)» за його призначенням відповідно до діючого Плану рахунків. Запропонувала для отримання достовірної інформації про отриманий чистий та нерозподілений прибуток назву рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» замінити на назву 44 «Отриманий чистий прибуток (збиток)» з відповідними субрахунками.	[23]

Автори	Сутність удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства	Посилання
Тесленко Т.І., Конькова Н.В.	пропонують впровадження субрахунків до рахунку з обліку прибутків і збитків за різними видами діяльності. Така класифікація фінансових результатів за видами діяльності на рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)» дозволить контролювати вплив результатів окремого виду діяльності на загальний результат діяльності підприємства. Це надасть інформацію внутрішнім і користувачам для прийняття управлінських рішень щодо покращення результатів в певному напрямку господарської діяльності	[24]
Хуторян А.А.	обґрунтувала пропозиції щодо конкретизації окремих субрахунків доходів і витрат за видами діяльності. запропоновано перенесення субрахунків 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки», 716 «Відшкодування раніше списаних активів» та 944 «Сумнівні та безнадійні борги», 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки», які відносять до інших доходів і витрат операційної діяльності, до складу інших доходів та інших витрат. Доведено доцільність виділити окремі аналітичні рахунки третього, четвертого та п'ятого порядку до субрахунків 441 «Прибуток нерозподілений» та 442 «Непокриті збитки» за видами діяльності	[25]
Цветнова О.В.	проведений аналіз порядку відображення інформації про фінансові результати при журнальній формі обліку показав, що існуючі журнали не дають можливості представити детальну аналітичну інформацію про формування прибутку (збитків) підприємства. Тому пропонується ввести до Журналу 6 Розділ III «Аналітичні дані до рахунку 79 «Фінансові результати»; більш деталізувати інформацію, що наводиться у розділі II Журналу 6; до Журналу 7 пропонується впровадити відомість 7.3 «Аналітичних даних про формування прибутку (збитків)».	[26]
Янок Д.А.	вважає, що при формуванні фінансового результату необхідно змінити облік витрат на збут і адміністративних витрат шляхом перегляду методики формування такого показника фінансової звітності як «Собівартість реалізованої продукції».	[27]

Висновки. Аналіз наведених шляхів удосконалення показав, що основними об'єктами удосконалення є рахунки 79 «Фінансові результати», 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 73 «Інші фінансові доходи» та 71 «Інший операційний дохід». Найбільше пропозицій щодо удосконалення пов'язані з рахунком 79 «Фінансові результати». Більшість науковців пропонують використовувати більшу кількість субрахунків або змінити назви вже існуючим і додати нові. Такими шляхами вони пропонують невелику основний недолік формування фінансового результату в Плані рахунків бухгалтерського обліку: на субрахунках 791 й 792 поєднані по два види діяльності підприємства на субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» основна та інша операційна діяльність, а на субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» інвестиційна й фінансова діяльність.

Щодо рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», науковці пропонують використовування субрахунків для обліку за різними видами діяльності як прибутків так і збитків.

Ще одним шляхом удосконалення обліку фінансових результатів є використання елементів управлінського обліку, а саме створення на підприємствах центрів відповідальності.

Перелік посилань:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Господарський кодекс України » [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1479390952492411>
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: [підручн. для студ. вузів спец. 7.050106 «Облік і аудит»]; вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 640 с.

4. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник [Текст] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - 3-тє вид., допов. та переробл. - Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. - 843 с.
5. Мочерний С. В. Основи економічної теорії : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. В. Мочерний, О. А. Устенко. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2005. – 504 с.
6. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) [Текст] : навчальний посібник / В. М. Опарін ; Київський національний економічний ун-т. - 2. вид., доп. і перероб. - К. : КНЕУ, 2001. - 238 с.
7. Пошерстник Н.В. Бухгалтерський учет: [учебно-практич. пособ.] / Н.В. Пошерстник. – СПб.: Питер, 2009. – 416 с.
8. Пушкар М. С. Фінансовий облік [Текст] : підручник для студ. вищ. закл. освіти України / М. С. Пушкар. - Т. : Карт-бланш, 2002. - 629 с.
9. Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: [підручн.] / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2010. – 411 с.
10. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / Н. М. Ткаченко ; Нац. ун-т харч. технологій. - 6-те вид., перероб. та доп. - К. : Алерта, 2013. - 981 с.
11. Худолій Л. М. Теорія фінансів [Текст] : навчально-методичний посібник / Л. М. Худолій ; Європейський університет. - К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 167 с.
12. Чебанова М. С. Бухгалтерський фінансовий облік : Посібник для вузів / М. С. Чебанова, Ю. А. Василенко. – Київ : Академія, 2002. – 672 с.
13. Бабіч В.В. Удосконалення обліку формування, розподілу й використання прибутку / В.В. Бабіч, А.М. Поддєрьогін // Фінанси України. - 2012. - № 2. - С. 103-110.
14. Білик М. Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємств / М. Д. Білик, В. В. Бабіч // Бізнес Інформ [Електронний ресурс]. - 2015. - № 4. - С. 205-213. - Режим доступу: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2015-4_0-pages-205_213.pdf
15. Дюкарева Х.Л. Удосконалення методики обліку фінансових результатів діяльності суб'єктів [Текст] Х.Л. Дюкарева // Наукові записки Української академії друкарства. – 2007. – № 2(12). – С. 67-75.
16. Єремян О.М. Організація і методологія обліку і аналізу фінансових результатів (на прикладі консервного виробництва України) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04 / О.М. Єремян ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2005. – 17 с.
17. Кузь В.І. Облік формування фінансових результатів та розподілу прибутку в акціонерних товариствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / В. І. Кузь ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2011. – 21 с.
18. Мороз Ю.Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства / Ю.Ю. Мороз // Вісник Житомирського державного 187 технологічного університету. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 2. – С. 135–141. 143.
19. Наумчук А.В. Сутність та проблеми організації обліку фінансових результатів / І. В. Наумчук, Н.А. Букало // Глобальні та національні проблеми економіки [Електронний ресурс]. – 2015. - №4.– С. 1013-1016. - Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/212.pdf>
20. Олійничук О.І. Витрати, доходи та прибуток у системах обліку й аналізу лісгосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / О.І. Олійничук ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т., 2011. – 20 с.
21. Поливана Л.А. Облік і аналіз фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Л.А. Поливана ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2010. – 20 с.
22. Ратушна О. П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук:08.00.09 / О. П. Ратушна; Національна академія статистики, обліку та аудиту. - К., 2013. - 22 с.
23. Склярук І. П. Удосконалення обліку прибутку підприємств пивоварної промисловості [Текст] І. П. Склярук // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2013. – № 12(153). – С. 94-99.
24. Тесленко Т.І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення [Текст] / Т. І. Тесленко, Н. В. Конькова // Бізнес Інформ. – 2013. - № 4. – С. 356-360.
25. Хуторян А.А. Облік та аудит формування фінансових результатів (на прикладі підприємств гірничо-збагачувального комплексу) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / А.А. Хуторян; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. – К., 2010. – 20 с.
26. Цветнова О.В. Відображення інформації про формування фінансових результатів у реєстрах бухгалтерського обліку / О.В. Цветнова // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Серія: Економічні науки. -2009. - № 4(50) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2009_4/38.pdf

УДК 338

JEL Classification: M 210

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Мельниченко О.О., аспірант

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Анотація. В статті доведено актуальність розробки організаційно-економічного механізму антикризового управління на промисловому підприємстві в умовах нестабільності економічного стану в Україні, що відобразилася на ефективності функціонування господарюючих суб'єктів. Наведено огляд досліджень з обраної тематики, окреслено основні наукові надбання та недостатньо розроблені питання. Метою статті є розробка організаційно-економічного механізму антикризового управління на промисловому підприємстві, що враховуватиме поточні проблеми господарювання та дозволить охопити найважливіші бізнес-процеси підприємства. В статті наведено базові положення здійснення антикризового управління на підприємстві, що включають його мету, завдання, актуальність запровадження, інструменти та індикатори результативності. В статті запропонований організаційно-економічний механізм антикризового управління на промисловому підприємстві, який базується на врахуванні окремих бізнес-процесів підприємства, видів антикризового управління за глибиною поширення кризи та проведенні заходів з оцінки імовірності настання кризи, заходів із її запобігання та подолання й прогнозування розвитку кризи в майбутньому та її впливу на господарський стан підприємства.

Ключові слова: антикризове управління, організаційно-економічний механізм, бізнес-процес, елементи системи, ефективна взаємодія.

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF CRISIS MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE

Olexandr Melnychenko, Postgraduate

Kharkiv National Automobile and Highway University

Summary. The paper proved the relevance of the organizational and economic mechanism of crisis management development on the industrial enterprise in the conditions of the economic state instability in Ukraine, which will be displayed on the functioning of economic entities. A review of research on selected topics, outlined the main research domain and insufficiently developed questions. The aim of the paper is the development of organizational and economic mechanism of anti-recessionary management on industrial enterprise, which will take into account the current economic problems and will cover the most important business processes. The article presents the basic provisions of the anti-crisis management in the company, which include its purpose, the task, the implementation of relevant tools and performance indicators. In the article it is shown the organizational and economic mechanism of crisis management on industrial enterprise, which is based on the account of the individual business processes, types of crisis management for the depth of contagion and wiring activities to assess the likelihood of the onset of the crisis, its prevention, overcoming and forecasting of crisis future and its impact on the economic condition of the enterprise.

Keywords: crisis management, organizational and economic mechanism, business process, system components, effective interaction.

Постановка проблеми. Перед підприємствами в умовах економічної нестабільності постає завдання реформування їх управління з метою запобігання виникнення та розповсюдження кризових явищ у їх діяльності. Без цього в періоди, що характеризуються спадом економіки, масовим зниженням попиту на продукцію, розірванням господарських зв'язків та неможливістю передбачення зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, його існування як господарського суб'єкта стає під загрозу. Під час, коли протиріччя в економічній системі підприємства загострюються, необхідним є